

butelek, których nie należy zatykać korkiem, tylko zawiązać płócienną szmatką i wstawić do piwnicy. Sok taki, jeżeli piwnica nie jest zbyt zimna, trzymać się może 6—8 lat i smakuje jak owoc świeżo zerwany. Najlepiej zlewać go w małe butelki, ponieważ latem, stojąc w ciepłym pokoju, łatwo fermentuje.

Sok malinowy, porzeczkowy lub jeżynowy, zmieszany z zimną wodą, jest doskonałym napojem.

Wągry.

Swinina wągrowata może być użyta do jedzenia tylko w stanie dobrze wygotowanym. Po zjedzeniu szynki wągrowatej wędzonej, niegotowanej lub niedosmarzonej, to znaczy, kiedy wągry nie utraciły życia, u ludzi w ich jelitach, z wągrów rozwija się tasiemiec samotny. Leczenie świń dotkniętych wągrami jest bezskuteczne. Nieodczyny warunek zapobiegający pojawieniu się wągrów u świń polega na budowie przy siedzibach ludzkich ustępów, w ten sposób urządzonych, żeby trzoda nie mogła wejść do dołu nawozowego. Jeżeli świnię chorującą na wągrzycę, a przytem wałęsającą się same w danej zagrodzie, to przypuszczając należy, że ktoś z domowników chory jest na tasiemca samotnego. Leczenie ludzi dotkniętych tasiemcem samotnym również jest środkiem zapobiegawczym przeciwko wągrzycy świń.

Straty rolnictwa.

Spróbowano obliczyć straty poniesione przez nasze rolnictwo wskutek tego, iż ceny żyta utrzymywały się u nas o jakieś 10 zł. niżej od cen zagranicznych dzięki polityce rządowej, to jest dzięki utrudnieniom wywozowym. Obliczenia te wyglądają w sposób następujący.

Mieliśmy obsianych żytem około 5 milionów hektarów; licząc z hektara przeciętnie tylko 10 cent. metrycznych uzyskujemy 50 milionów centnarów żyta; przyjmując stratę 10 zł na cent. dochodzimy do sumy około 500 milionów, czyli pół miljarda zł. Oczywiście całej tej sumy nie możemy uważać za stratę, gdyż wielka część zboża, zwłaszcza u drobnych rolników, idzie na własny użytek. Nie popełniłmy jednak, zdaje się przesady, twierdząc, że straty poniesione przez rolnictwo na samym życie wskutek właśnie sztucznie wywoływanych niskich cen nie były niższe, niż cały podatek gruntowy płacony przez rolnictwo.

Zużycie nawozów sztucznych.

Zrobiono obliczenie dotyczące zużycia nawozów sztucznych na ziemiach polskich. Przedstawiają się one następująco:

Zużyto nawozów sztucznych

w r. 1913 — 1 milj. 555 tys. tonn
w r. 1924 — 530 tysięcy tonn
w r. 1925 — 690 tysięcy tonn
w r. 1925 — 656 tysięcy tonn
w r. 1927 — 940 tysięcy tonn
w r. 1928 — 1 milj. 300 tysięcy tonn.

Jak widać, zużycie nawozów sztucznych rośnie z roku na rok, ale jeszcze nie doszło do stanu przedwojennego. Obawiać się należy, że spadek cen produktów rolnych zniechęci rolników do używania nawozów sztucznych, które przestaną się opłacać.

Ceny targowe.

Z targu na konie. Za konie pojazdowe lekkie płacono od 300 do 700 zł, za konie pociągowe lekkie płacono od 250 do 500 zł, za konie reżne od 80 do 150 złotych.

Ziemiopłody. Giełda zbożowa: żyto 28—28'50, pszenica 43—46—, jęczmień browarny 00—00'00, jęczmień na kaszę 24—26—, owies jednolity 27—28, groch Wiktorja 49—54, groch polny 0—0, koniczyna czerwona 000—000, koniczyna biała 000—000, seradela 60—68, łubin niebieski 25—26—, mąka pszen-73—74, mąka żytnia 44—44'50, otręby żytnie 13 00—14, otręby pszenne średnie 14—15—, otręby pszenne grube 00—00, kucheniane 47—48—, kucheniakowe 00—0, wyka 00—00, paluszka 00'00—00'00 Obrotu małe.

Ceny bydła i świń. Za 1 kg żywej wagi płacono, buhaje 1'36—172, woły 1'40—2'10, krowy 1'10—1'32, jałownik 1'37—1'55, cielęta 1'40—2'20, nierogacizna żywej wagi 2'55—2'89.

Ceny skór. Skóry wołowe 1'89 zł, skóry krowie 1'70 zł, skóry jałówek 2'0 zł, skóry cielęce 12—13 zł sztuka.

Ceny nabiału i ziemiopłodów. Mleko zbierane 1 litr 0'25—0'30, mleko niezbiierane 1 litr 0'35—0'40, śmietanka słodka 1 litr 0'50—0'60, śmietanka kwaśna 1 litr 1'60—2'40, Masło zwyczajne 1 kg 4'80—5'20, masło deserowe 1 kg 6'80—7'00, ser krowi 1 kg 1'30—1'40, jaja kopa 8'80—9'30, jaja sztuka 0'15—0'16, kury sztuka 5'00—12'00, kurczęta para 5—8, gęsi 8'00—12'00, ziemniaki 1 kg 0'14—0'15, buraki 1 kg 0'15—0'18, marchew 1 kg 0'55—0'65, cebula 1 kg 0'70—0'80, seler 1 kg 1'00—1'20, pietruszka 1 kg 0'70—0'80.

Giełda pieniężna. Marki niem. za 100 211'47 zł, guldeny gdańskie za 100 172'98 zł, floreny holenderskie za 100 308'06 zł, franki szwajcarskie za 100 171'29 zł, franki franc. za 100 34'77 zł, liry włoskie za 100 46'59 zł, szylingi austriackie 124'91 zł, 1 dolar ameryk. 8'90 zł, 1 funt angielski 43'14 zł.

PORADNIK CHŁOPSKI

Porad w sprawach podatkowych, majątkowych, sądowych, procesowych itd. udziela się listownie po przesłaniu znaczka na odpowiedź. Znaćć listy „Porada prawna“.

Sprawy szkolne.

1) Nauczyciel, nie będący kierownikiem szkoły, nie ma ustawowego prawa do mieszkania w budynku szkolnym. Jeżeli jednak miejsce w szkole jest, rada szkolna miejscowa może na zamieszkanie zezwolić, a od uznania

rady szkolnej zależy, czy pozwoli mieszkać zadarmo, czy za zapłatą. Jeżeli mieszkanie jest potrzebne dla szkoły, rada szkolna miejscowa winna dokonać sądowego wypowiedzenia mieszkania, gdyby nauczyciel dobrowolnie nie chciał się wyprowadzić.

2) Projekt budżetu szkolnego uchwała rada szkolna miejscowa. Po zatwierdzeniu projektu przez radę szkolną powiatową, inspektor przesyła go radzie gminnej do uchwalenia. Rada gminna, uchwalając budżet szkolny, nie jest związana projektem przysłanym przez władze szkolne i może go zmienić. O uchwale rady gminnej należy zawiadomić powiatową radę szkolną. Jeśli powiatowa rada szkolna nie będzie zadowolona z uchwały budżetowej, powziętej przez radę gminną, może wnieść odwołanie do rady powiatowej, która orzeknie w granicach ustawy gminnej i ustaw szkolnych o wysokości poszczególnych pozycji budżetowych i albo budżet zatwierdzi, albo zwróci go gminie celem zadośćuczynienia wymogom prawa. Inspektor nie ma prawa samowolnie zmieniać budżetu gminnego i nakładać na gminy ciężary. Takie poprawki samowolne gminy nie obowiązują i nie potrzebuje ona do nich się stosować.

(Sam. Mał.).

Budowa i utrzymanie studni.

Budowa i przebudowa studni może się odbywać tylko za zezwoleniem urzędów gminnych. Studnie, gdzie tylko można, budować należy wierconne; studnie kopane (jako mniej bezpieczne i higieniczne stanowią wyjątek.

Studnie budować należy w odległości 20—30 metrów od miejsc zanieczyszczonych (n. p. dołów kloacznych, gnojówek). Głębokość studni musi wynosić najmniej 3 metry i to w gruntach które nie przepuszczają wody; reszta 6 metrów. Studnie kopane powinny mieć cembrowinę betonową (w braku materiału drewnianą); musi ona sięgać do powierzchni wody i najmniej pół metra ponad powierzchnię wody. Powinny być zaopatrzone w wiadro; przykryte wiekiem, ogrodzeniem lub w inny sposób zabezpieczone przed dostępem dzieci i zwierząt.

Nie wolno czerpać wody ze studni kopanych zapomocą naczyń przynoszonych z domu, prać bielizny bezpośrednio koło studni ani jakbądź inaczej zanieczyszczać studni kopanych lub wierconych.

Przekroczenia tych przepisów ulegają w drodze administracyjnej karze aresztu do trzech miesięcy lub karze grzywny albo też obu karom łącznie w myśl ustawy.

Wojciech Korner syn Stanisława i Tekli ur. w r. 1896 we wsi Wysoka pow. Strzyżów unieważnia zaginioną książeczkę wojskową.